

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN NGHỀ ĐÚC ĐỒNG
Ở LÀNG ĐẠI BÁI – GIA BÌNH – BẮC NINH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
CỦA NHÂN QUẢN LÝ VĂN HÓA

Giảng viên hướng dẫn : **Nghiêm Thị Thanh Nhã**

Sinh viên : **Vũ Thị Lệ Thu**

Lớp :

Khóa học : **2007-2011**

Hà Nội - 2011

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN.

PHẦN MỞ ĐẦU	6
1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI:	6
2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU.....	7
3. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU.....	7
4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	8
5. CẤU TRÚC BÀI KHOÁ LUẬN:.....	8
CHƯƠNG I:	9
NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CHUNG VÀ KHÁI QUÁT VỀ LÀNG	
NGHỀ ĐÚC ĐỒNG ĐẠI BÁI.....	9
1.1. Một số vấn đề lý luận chung về làng nghề truyền thống.....	9
1.1.1 Khái niệm về làng nghề và làng nghề truyền thống.	9
1.1.2 Vai trò của làng nghề với sự phát triển kinh tế - văn hoá - xã hội.	
.....	11
1.1.2.1. Phát triển làng nghề sẽ góp phần đẩy mạnh phân công lao động,	
tạo việc làm, thu hút lao động dư thừa ở nông thôn.	11
1.1.2.2. Làng nghề truyền thống góp phần tăng tổng giá trị sản phẩm	
hàng hoá cho nền kinh tế.	12
1.1.2.3. Phát triển làng nghề tạo điều kiện thu hút được nguồn vốn nhân	
rỗi trong dân, phát huy được tay nghề cao từ dân cư.....	13
1.1.2.4 Làng nghề truyền thống góp phần bảo tồn các giá trị văn hoá của	
dân tộc.....	13
1.1.3. Một số chính sách của Đảng và Nhà nước trong sự phát triển các	
làng nghề.	14
1.2 Khái quát về làng nghề đúc đồng tại Đại Bái - Gia Bình - Bắc Ninh.	
.....	16
1.2.1 Vài nét khái quát về vị trí địa lý làng Đại Bái.....	16
1.2.2 Sự hình thành và phát triển của làng nghề đúc đồng Đại Bái.	18
1.2.3 Đời sống văn hoá tinh thần của người dân Đại Bái.....	21
1.2.3.1. Phong tục tập quán.	21
1.2.3.2. Lễ hội:	23
1.2.3.3 Tôn giáo và tín ngưỡng dân gian	24
1.2.3.3.1. Tôn giáo:.....	24
1.2.3.3.2 Tín ngưỡng dân gian:	25
1.2.3.3.3. Về văn hoá văn nghệ.....	25
1.3. Những giá trị trong văn hoá nghề của làng Đại Bái	26
1.3.1. Giá trị về văn hoá:.....	26
1.3.2. Giá trị về kinh tế:.....	28
CHƯƠNG II:	31
THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG NGHỀ ĐÚC ĐỒNG Ở LÀNG ĐẠI BÁI-	
GIA BÌNH - BẮC NINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY	31
2.1 Kỹ thuật luyện đúc đồng tại làng nghề Đại Bái	31

2.1.1 Kỹ thuật luyện đúc.....	31
2.1.1.1. Công đoạn 1. Đúc phôi:.....	31
2.1.1.2 Công đoạn 2. Làm nguội - nghề chạm đồng :.....	32
2.1.1.3 Công đoạn 3. Khảm đồng:.....	32
2.1.1.4 Công đoạn 4. Làm màu:.....	32
2.1.1.5 Công đoạn 5. Gò đồng:.....	32
2.2 Những sản phẩm tiêu biểu của làng nghề.....	33
2.2.1 Loại hàng gia dụng:.....	34
2.2.2. Loại hàng thủ công mỹ nghệ:.....	34
2.3. Cách thức tổ chức, quản lý và hoạt động nghề.....	35
2.4. Sản xuất, phân phối và tiêu thụ sản phẩm.	37
2.5. Tính truyền thống của làng nghề trong xu hướng toàn cầu hoá hiện nay.....	40
2.6. Nguồn nhân lực và vấn đề đào tạo nghề.	43
2.7. Hoạt động của cụm công nghiệp đúc đồng Đại Bái.	45
2.8. Môi trường của làng nghề Đại Bái.....	49
2.9. Những hạn chế của làng nghề Đại Bái.	50
CHƯƠNG III:.....	53
GIẢI PHÁP BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN CHO LÀNG NGHỀ ĐÚC ĐỒNG ĐẠI BÁI	53
3.1 Giải pháp.....	53
3.1.1. Cần tăng cường công tác quản lý Nhà nước	53
3.1.1.1 Nhà nước cần tăng cường hoàn chỉnh chính sách thuế, tạo vốn khuyến khích đầu tư.....	54
3.1.1.2 Chính sách thuế phù hợp với làng nghề.	55
3.1.1.3 Vấn đề bảo vệ môi trường sinh thái và chống ô nhiễm môi trường	55
3.1.2 Hoàn thiện tổ chức sản xuất trong làng nghề.....	56
3.1.3 Phát triển nguồn vốn.....	57
3.1.4 Tăng cường bồi dưỡng kiến thức về kinh doanh, thương mại và quản lý doanh nghiệp cho các chủ cơ sở sản xuất.	58
3.1.5 Tăng cường yếu tố "văn hóa làng nghề" trong sự phát triển bền vững	59
3.1.5.1. Giữ gìn và phát huy truyền thống của sản phẩm đúc đồng Đại Bái.	59
3.1.5.2 Giữ gìn cảnh quan văn hóa làng nghề gắn với phát triển du lịch làng nghề	60
3.1.5.3. Phát triển các hoạt động sinh hoạt văn hóa nghề.....	60
3.1.6 Mở rộng thị trường tiêu thụ, tăng khả năng cạnh tranh cho sản phẩm truyền thống của làng nghề.	60
3.1.6.1 Thị trường đầu vào:	61
3.1.6.2 Thị trường đầu ra:.....	61
3.1.7. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và công tác truyền dạy nghề.....	62

3.1.8 Phát triển sản xuất gắn với bảo vệ môi trường.....	63
3.2. Đề xuất và kiến nghị.....	65
3.2.1. Đối với địa phương	65
3.2.2. Đối với các hộ sản xuất.	67
KẾT LUẬN	69
TÀI LIỆU THAM KHẢO	71
PHỤ LỤC	73

PHẦN MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI:

Lịch sử hình thành và phát triển của nông thôn Việt Nam gắn liền với các thôn làng và các làng nghề, ngành nghề truyền thống cùng với sản phẩm của nó đã tạo nên sắc thái riêng của nền kinh tế và văn hóa mỗi dân tộc. Do những quy định về kinh tế, văn hóa, xã hội tâm lý, tập quán và những điều kiện tự nhiên thuận lợi, ở Việt Nam đã tồn tại hàng ngàn làng nghề truyền thống với bề dày lịch sử của hàng trăm năm. Những sản phẩm làm ra từ làng nghề không chỉ đáp ứng nhu cầu sử dụng mà còn đáp ứng nhu cầu tinh thần của con người, nhu cầu trang trí và làm đẹp cho cuộc sống. Sản phẩm của làng nghề thủ công truyền thống là dấu ấn di sản văn hóa quý báu của cha ông ta để lại cho thế hệ sau và chúng ta phải có trách nhiệm giữ gìn, phát huy. Trong giai đoạn phát triển hội nhập như hiện nay, khi mà chúng ta đang từng bước đẩy mạnh quá trình công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước nếu chúng ta không có ý thức bảo tồn nghề thủ công mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc chắc chắn những nét văn hóa độc đáo đó sẽ bị mai một. Vì vậy duy trì ngành nghề truyền thống, bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc là việc làm vô cùng cần thiết.

Bắc Ninh với truyền thống lịch sử lâu đời không chỉ là cái nôi của nền văn hóa Kinh Bắc, nổi tiếng với làn điệu dân ca quan họ - một di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại, mà còn hấp dẫn và tạo nên cái khó quên cho tất cả các bạn bè trong và ngoài nước với một mảnh đất trăm nghề. Từ thời nhà Lý (1010 - 1225) Bắc Ninh đã có các làng nghề như: Rèn Đa Hội, sơn mài Đình Bảng, chạm khắc gỗ mỹ nghệ Phù Khê, giấy gió Phong Khê, gốm Phù Lãng, tranh Đông Hồ, đúc đồng Đại Bái, dệt Tương Giang, đồ gỗ Đồng Kỵ... Đây là những làng nghề sản xuất những mặt hàng có giá trị kinh tế cao được khách hàng trong nước và quốc tế ưa chuộng. Trong những năm gần đây, cùng với sự phát triển kinh tế của đất nước các làng nghề thủ công truyền thống ở Bắc Ninh đã có những bước phát triển và đổi mới đáng kể. Hiện nay trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh có tới 62 làng nghề, thu hút và giải quyết hàng chục nghìn lao động ở khu vực nông thôn, góp phần thúc đẩy kinh tế và cải thiện đời sống cho nhân dân, một trong số đó có làng nghề đúc đồng Đại Bái.

Làng Đại Bái thuộc xã Đại Bái, huyện Gia Bình, tỉnh Bắc Ninh, là một làng nghề truyền thống với nghề đúc đồng, dát mỏng kim loại, chạm khắc kim loại đồng mỹ nghệ. Trong nền kinh tế thị trường hiện nay sản phẩm của Đại

Bái phải đối mặt với bao khó khăn đó là các mặt hàng công nghiệp vừa bền vừa rẻ, lại vừa đẹp, các mặt hàng nhập lậu, hàng thật và hàng giả của kim loại đồng cũng đã trà trộn vào thị trường. Hơn thế nữa các mặt hàng mỹ nghệ cao cấp hiện nay đang thu hút được người tiêu dùng. Vì vậy mà để cho sản phẩm đồng mang yếu tố văn hóa của làng Đại Bái có thể đứng vững trước sự chao đảo của thị trường hiện nay là rất cần thiết phải có những chiến lược đúng đắn.

Mặt khác, trong những năm gần đây làng Đại Bái đang trên đà phát triển nhưng còn gặp nhiều trở ngại về vấn đề vốn sản xuất, sự phát triển còn nhỏ lẻ và manh mún. Các hình thức quy hoạch và định hướng chưa đúng đắn do đó vẫn còn kìm hãm sản xuất. Tốc độ phát triển chưa cao, chưa tương xứng với tiềm năng vốn có của nó. Vì vậy việc bảo tồn và phát triển làng nghề đúc đồng Đại Bái là một việc làm có ý nghĩa hết sức sâu sắc. Bởi bảo tồn và phát huy nghề đúc đồng Đại Bái hiện nay không chỉ thực hiện nhiệm vụ giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, không chỉ là nền tảng phát huy những giá trị văn hóa cổ truyền mà còn đáp ứng nhiệm vụ kinh tế xã hội, một cách làm tăng trưởng kinh tế nông thôn, xây dựng nông thôn văn minh giàu đẹp là một nội dung quan trọng trong công cuộc công nghiệp hóa hiện đại hóa nông thôn Việt Nam.

Nhận thức trước những tình hình trên, là một sinh viên năm thứ tư khoa Quản lý Văn hoá, em xin chọn đề tài: "**Bảo tồn và phát triển nghề đúc đồng ở làng Đại Bái - Gia Bình - Bắc Ninh**" làm bài luận văn tốt nghiệp của mình.

2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU.

Đề tài nghiên cứu về lịch sử hình thành và phát triển của làng nghề đúc đồng Đại Bái - Gia Bình- Bắc Ninh, nhìn nhận về thực trạng phát triển hiện nay của làng nghề, đánh giá những mặt tích cực và hạn chế trong sự phát triển của làng nghề. Từ đó đề xuất những ý kiến nhằm bảo tồn và phát triển bền vững cho làng nghề.

3. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU.

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là nghề và làng nghề đúc đồng

Phạm vi nghiên cứu của đề tài là làng Đại Bái, xã Đại Bái, huyện Gia Bình, tỉnh Bắc Ninh.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.

Đề tài sử dụng một số phương pháp nghiên cứu sau:

- Nghiên cứu tài liệu về làng nghề truyền thống
- thu thập tài liệu, thông kê số liệu
- Điền dã, phỏng vấn
- Điều tra xã hội học

5. CẤU TRÚC BÀI KHOÁ LUẬN:

Ngoài phần mở đầu và phần kết luận bài làm gồm có 3 chương:

Chương 1: Những vấn đề lý luận chung và khái quát về làng nghề đúc đồng Đại Bái.

Chương 2: Thực trạng hoạt động nghề đúc đồng Đại Bái - Gia Bình - Bắc Ninh trong giai đoạn hiện nay.

Chương 3: Giải pháp bảo tồn và phát triển cho làng nghề đúc đồng Đại Bái.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Châu, “Hỏi và đáp nghề truyền thống Việt Nam”, NXB Thời đại, 2010 (T.30 - 33)
2. Nguyễn Mạnh Hùng, "Phong trào mỗi làng nghề một sản phẩm - một chiến lược phát triển nông thôn trong quá trình công nghiệp hoá" NXB Nông nghiệp, 2007 (T.112)
3. Đảng uỷ - UBND xã Đại Bái, "Lịch sử xã Đại Bái", Nhà in ĐHSP Hà Nội, 1996 (T.7, 16-18, 35- 37)
4. Nguyễn Văn Lực, "Phát huy nghề và làng nghề truyền thống" NXB Lao Động, 2006 (T.127)
5. Phạm Bích Huyền, Đặng Hoài Thu, “Giáo trình Các ngành công nghiệp văn hoá”, NXB ĐHQG Hà Nội, 2009 (T.155- 156)
6. Phạm Côn Sơn, “Làng nghề truyền thống Việt Nam” NXB Văn hoá dân tộc, 2004 (T.74 - 76)
7. Nguyễn Văn Đại, Trần Văn Luận, “Tạo việc làm thông qua khôi phục và phát triển làng nghề truyền thống”, NXB Nông nghiệp, 1997 (T.134)
8. Bùi Văn Vượng, “Làng nghề thủ công truyền thống Việt Nam” NXB Văn hoá dân tộc, 2002 (T.81)
9. Trương Minh Hằng, "Làng nghề thủ công mỹ nghệ miền Bắc" NXB Văn hoá dân tộc, 2004 (T.46)
10. Trần Văn Nguyên, Lương Quốc Hùng, “Một số chính sách phát triển ngành nghề thủ công truyền thống” NXB Nông nghiệp, 2007, (T.125)
11. Nguyễn Hữu Khải, Đào Ngọc Tiến, “Thương hiệu hàng thủ công mỹ nghệ truyền thống” NXB Lao động - Xã hội, 2006 (T.90)
12. GS Trần Quốc Vượng, “Làng nghề- phố nghề Thăng Long Hà Nội", NXB Văn hoá dân tộc, 1997 (T.69)
13. Nguyễn Văn Huy, “Bắc Ninh thế lực mới trong thế kỉ XXI”, NXB Lao động, 2004

Và tham khảo một số báo chí:

Báo mạng điện tử.

Tạp chí văn hoá văn nghệ tỉnh Bắc Ninh

Website: [www.http:// daibai.craftb2c.com](http://daibai.craftb2c.com).

Website: <http://www.baoanhdatmui.vn>

Website: <http://www.google.com.vn>